FOR Freedom AND Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

NO. 137

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

National and International Circulation

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY MORNING, JULY 20, 1960

STEV. LIX — VOL. LIX.

So Sovjeti vedeli za polet letala RB-47?

Ameriške in britanske oblasti preiskujejo, če niso morda Sovjeti potom vohunstva izvedeli za polet RB-47 v bližini meje ZSSR.

LONDON, Vel. Brit. — Člani ameriške in angleške protivohunske službe preiskujejo, če ni morda kateri izmed moštva letala RB-47 na večerji v angleški gostilni, ki so se jo udeležili tudi nekateri drugi, med njimi dve "ženi letalcev," izdal cilja in namena poleta.

Letalci so se zbrali v slikoviti gostilni "Elephant and Castle" v Bampton-in-the-Bushe na obali Temze. Lastnik gostilne trdi, da so bili letalci skrajno previdni in niso niti omenili kakega poleta, ko so se dan pred sestrelitvijo letala RB-47 na Barentsovim morjem zbrali v njegovih prostorih na zabavo.

Napovedali so gostilničarju, da se bodo oglasili znova pri njem 2. julija, ko "bodo opravili delo." Od šestih sta dva padla v roke Sovjetom, ostali štirje pa so mrtvi.

Sovjetski vohuni vedeli o poletu?

Člani protivohunske službe ZDA in Vel. Britanije bi radi dognali, če ni vest o nameravanem poletu RB-47 prišla do ušes sovjetskih vohunov, ki jih v Vel. Britaniji brez dvoma ne manjka, in so jo ti sporočili v Moskvo, še predno je bilo letalo na poti.

Združene države dolže Sovjetsko zvezo, da je omenjeno letalo RB-47 sestrelila nad visokim morjem in jo posvarile pred "resnimi" posledicami, če se kaj takega zgodi znova. Vprašanje pride danes na dnevni red razprave Varnostnega sveta Združenih narodov.

—o—

Razorožitvena konferenca še vedno zaseda v Ženevi

ŽENEVA, Šv. — Komunistične delegacije so sicer zapustile konferenco 27. junija in s tem razbile razorožitvena pogajanja, toda konference še ni konec. Delegacije svobodnega sveta (angleška, ameriška, francoska, kanadska in laška) še zmeraj zasedajo in se posvetujejo, kakšen predlog za razorožitev naj napravijo na jesenskem zasedanju Združenih narodov.

Na sejah še niso prišli do nobenih kompromisnih predlogov. Francija namreč zahteva, naj se v razorožitev vključijo tudi vojaška letala in rakete, za kar Amerika in Anglija nista navdušene. Francija želi tudi, da bi vsaka država zmanjšala zaloge svojega atomskega orožja, seveda pod primerno kontrolo. Tudi za ta predlog se Anglija in Amerika ne moreta ogreti. Delegacije pa upajo, da bodo do novega zasedanja ZN že našle zadovoljive rešitve za vsa sporna vprašanja.

Vremenski prerok pravi:

Večinoma sončno in milo. Najvišja temperatura 79, najnižja 55.

Novi grobovi

Frank Knez

V torek popoldne je umrl v St. Alexis bolnišnici 76 let stari Frank Knez z 1193 E. 60 St., rojen v Moravčah na Gorenjskem, kjer zapušča sestro Marijo in od koder je prišel pred 53 leti. Zaposlen je bil pri Nat'l. Screw Mfg. Co., dokler ni pred 11 leti stopil v pokoj. Bil je član društva Lunder Adamič št. 28 SNPJ in Društva svetega Imena pri Sv. Vidu. Bil je samec in zapušča tukaj samo sestrično Mrs. Johanno Klopcic. Pogreb bo v soboto zjutraj ob 9:30 iz Zakrajskovega pogreb. zavoda v cerkev sv. Vida ob devetih, nato na pokopališče Kalvarijo. Truplo bo položeno na mrtvaški oder jutri zvečer ob šestih.

John Ižanc

V ponedeljek je umrl na svojem domu na 6428 No. Ridge Rd., Madison, Ohio, 81 let stari, dalj časa bolni John Izanec, ki je do pred 7 leti živel v Euclidu. Zapustil je ženo Jennie, hčeri Mrs. John Bolz in Mrs. Joseph McConsky, sina Williama, pet vnukov in brata Louisa. Pogreb bo jutri iz Potti pogreb. zavoda v Fairport v cerkev Brezmadežnega spočetja v Madison ob desetih, nato na pokopališče.

—o—

Naser sklical parlament

KAIRO, Egipt. — V egiptovski prestolici bo začel zborovati ta teden prvi parlament po zadnji revoluciji ki je bila pred 7 leti. V njem so utelešene ideje, ki jih ima Naser o parlamentarni demokraciji. Novi parlament šteje 600 poslancev, 400 jih je iz Egipta, 200 iz Sirije. Izvoljeni so sicer po volivnih možeh, v resnici pa imenovani od Naserja, zato imajo pa samo posvetovalno pravico.

Vsi poslanci so seveda člani Narodne unije, ki pa noče biti nobena stranka, ampak samo splošno narodno gibanje, ki je "zajelo ves narod." Narodna unija je imela pretekli teden svojo konvencijo. Na njej je sklenila nič manj kot 502 resolucij; tako za novi parlament ne bo ostalo dosti dela. Med resolucijami je par zanimivosti.

Neka resolucija zahteva takojšnjo "sveto" vojno proti Izraelu, kako naj se vojna vodi, pa ne pove. Neka druga resolucija obeta poročenim ženam več samostojnosti proti njihovim — možem, kako, pa tudi ne pove.

Predsednik stranke je seveda Naser, v parlamentu pa ni primerne časti zanj, zato tam nima nobenega uradnega položaja.

—o—

V Rimu pričakujejo še ta teden novo začasno vlado s Fanfanijem na čelu

RIM, Italija. — Pogajanja za novo začasno vlado so dejansko končana. Vodil jo bo bivši ministrski predsednik Fanfani. V kabinetu bodo pa zastopane vse struje v krščansko-demokratični stranki. Ker bo v novi vladi sedela cela vrsta bivših ministrskih predsednikov, je to najboljši znak, da bo res začasna. V zunanji politiki bo ostala na sedanji liniji zavezništva z zapadnimi državami in bo radi tega proti vsaki nevtralnosti. V notranji politiki bo stopila komunistom na prste; novi policijski minister bo namreč Marlo Scelba, ki ima že dosti skušnje, kako je treba krotiti tovariše. Novo vlado bodo podpirale stranke, ki so na sredini: socijalistična skupina pod vodstvom Saragata in liberalne struje.

Sodnim potom hočejo vreči vse versko iz učnih sporedov šol!

Starši treh judovskih, enega protestantskega in enega otroka brez verskega prepričanja zahtevajo od sodišča v Miami, naj prepove vsako mešanje verskih stvari v učni spored javnih šol.

MIAMI, Fla. — Pred sodiščem v Miami je nastopilo pet staršev, trije judovske vere, eni protestantske in eni brez verskega prepričanja z zahevo, naj prepove vsako vpletanje verskih momentov v učni spored, ker da je to v nasprotju z ustavo države Floride o svobodi vere in v nasproti z ustavo Združenih držav o ločitvi vere in države. Tožitelji nastopajo proti šolskemu odboru okraja Dade, ki dovoljuje petje verskih pesmi, branje sv. pisma in molitev Očenaša v šoli.

Zagovornik šolskega odbora je vprašal tožitelje, čemu niso njihovi otroci ali oni sami v njihovem imenu prosili za izključitev od takih delov sporeda, ki jim ni po volji. Njihov zastopnik je izjavil, da bi bili na ta način njihovi otroci v neprijetnem položaju v odnosih do drugih šolarjev.

Do vrhovnega zveznega sodišča

Tožitelji in toženi napovedujejo, da bodo gnali pravdo do Vrhovnega zveznega sodišča, da enkrat za vselej rešijo spor, ki se je ponovno pojavil v raznih predelih dežele.

Zdi se, da tožitelji iz določila o ločitvi cerkve in države v zvezni ustavi sklepajo, naj bi javne oblasti nikjer ne kazale nobenega verskega prepričanja. To je seveda v popolnem nasprotju z duhom ustave in dosedanjimi navadami v deželi. V Združenih državah je v vera v javnosti spoštovana, sama izjava o neodvisnosti Združenih držav se sklicuje na Boga in od njega človeku dane pravice.

Ustava določa dejansko le, da naj nima nobena veroizpoved, nobena vera kakega posebnega priviligiranega položaja, da so vse enake in da vse lahko svobodno delujejo.

—o—

Polaris razstavljena na – Shaker Square!

CLEVELAND, O. — Znana raketa Polaris, s katero bodo v kratkem opremljene naše atomske podmornice, bo od četrtka do nedelje razstavljena na Shaker Square. Razstava je pod pokroviteljstvom obrambnega tajništva, NASA in Clevelandske trgovinske zbornice.

Poleg Polaris bodo razstavljene tudi rakete Bomarc, Rascal in Ajax, dalje Pionir V. in X-1B letalo z brzino večjo od zvoka.

—o—

Demokratski senatorji mislijo na novega voditelja

WASHINGTON, D. C. — Sedanji voditelj demokratskih senatorjev je Johnson, ki kandidira za podpredsednika. Ako bo izvoljen, bodo morali demokratski senatorji izvoliti novega klubovega predsednika.

Vse kaže, da bo izvoljen sedanji klubov podpredsednik Mansfield, ki se je ves čas zelo dobro razumel s Johnsonom. Seveda mora še preje biti Johnson izvoljen za podpredsednika.

Guverner Mississippija napovedal tretjo listo

JACKSON, Miss. — Guv. Ross Barnett je priporočil, naj se država Mississippi upre demokratski stranki in predloži lastna kandidata za predsednika in podpredsednika, kot so storile južne države pri volitvah leta 1948.

Barnettt je dejal časnikarjem, da je že prilično na jasnem glede tretje liste, ker da ne verjame, da bi Mississippi mogel preiti na republikansko stran. Napovedal je, da bo državni konvenciji demokratske stranke predložil samostojno listo za predsednika in podpredsednika, ker je v Los Angelesu sprejeti volivni program demokratske stranke popolnoma nesprejemljiv in nezdružljiv z obliko vlade in razmer na Jugu.

—o—

Powers bo prišel pred sodišče 17. avgusta!

Sovjetsko vrhovno sodišče je objavilo, da se bo razprava proti ameriškemu letalcu Powersu začela 17. avgusta. Razprava bo javna.

MOSKVA, ZSSR. — Ameriški letalec Francis Gary Powers, ki je bil sestreljen 1. maja nad Sverdlovskom v Sovjetski zvezi v znanem letalu U-2, je pozvan pred Vrhovno sovjetsko sodišče 17. avgusta, da se zagovarja zaradi obtožbe vohunjenja. Razprava bo v smislu objave javna.

Sodijo, da bo razprava v Moskvi, kjer je sedež Vrhovnega sodišča. Sovjetija jo bo gotovo skušal do skrajne meje uporabiti v propagandne namene proti Združenim državam.

Powers bo sojen po sovjetskih zakonih, ki določajo, da morajo biti vsi vohuni sojeni od vojnih sodišč. Vsi važnejši prestopki pridejo pred vojaški senat Vrhovnega sodišča. Za vohunjenja so določene kazni od 7 do 15 let zapora ali smrt.

Ameriško poslaništvo v Moskvi je ponovno zahtevalo razgovor s Powersom, vendar so bile te zahteve odbite, pač pa je sam Nikita Hruščev obljubil Powersovemu očetu, da mu bo pomagal do sestanka s sinom, če pride v Moskvo. Oče je prvotno nameraval potovati tja, nato pa se je premislil.

—o—

Macmillan želi od nas več podmornic, manj oporišč

LONDON, Ang. — Angleška vlada je izjavila v parlamentu, da bi rada imela nekaj sprememb v dogovorih z Ameriko o skupni obrambi. Hrbtenica dosedanje skupne obrambe so letališča in oporišča, ki jih rabijo naše letalske sile.

Razumljivo je, da jih ima Moskva posebno na piki in da bi jih skušala uničiti prvi dan nove svetovne vojne. Zato Anglija želi zmanjšati vojaški pomen letališč in oporišč in dobiti od Amerike več atomskih podmornic in "Polaris" raket.

Z veseljem bi seveda pozdravila tudi vsako idejo, da se sedanja oporišča za rakete preneso na železniške vagone in težke kamijone, ki jih ruske rakete ne bi mogle tako hitro izslediti in uničiti.

Pogajanja so se menda za kulisami že začela, kajti naša administracija pravi, da misli, ki prihajajo v tem pogledu iz Londona, niso ravno napačne.

MEDSEBOJNA "SVARILA" AMERIKE IN SOVJETIJE

Sovjetski predstavnik v Varnostnem svetu Združenih narodov je svaril Združene države "Ne dotikajte se Kube!" Zastopnik Združenih držav je odgovoril: "Ne dotikajte se nas . . . Ne skušajte širiti komunističnega imperializma!" — Vprašanje Kube je prepuščeno v reševanje Organizaciji ameriških držav.

ZDRUŽENI NARODI, N. Y. — Včeraj je Varnostni svet Združenih narodov nadaljeval debato o sporu med Kubo in Združenimi državami. Glavna debata se je vršila med zastopnikoma Združenih držav in Sovjetije, ki sta "svarila" drug drugega pred posegom na Kubo. Varnostni svet je z 9 proti nič glasovom sprejel ekvadorsko-argentinsko resolucijo, ki prepušča reševanje spora Organizaciji ameriških držav in poziva vse države, naj ne slabšajo odnosov med ZDA in Kubo.

Glasovanja v Varnostnem svetu sta se vzdržala predstavnika Poljske in Sovjetije. Zastopnik Kube je izjavil, da se Kuba uklanja večini, da pa bo svoj spor z ZDA prinesla zopet pred Varnostni svet, če se ji bo to zdelo potrebno. Dejal je tudi, da bi mu bilo ljubše, če bi Varnostni svet obsodil postopek ZDA proti Kubi.

Sovjetsko "svarilo"

Sovjetski zastopnik Arkadij Sobolev je omenil izjavo Nikite Hruščeva, da bo sovjetska vojaška moč na razpolago za obrambo Kube, če bi bila ta napadena, pa pojasnjeval, da to ni nobena grožnja Združenim državam z raketami, ampak samo opozorilo:

"Ne dotikajte se Kube. Pustite Kubo samo. Ne grozite Kubi s svojo močjo. Druge dežele imajo tudi veliko moči!"

Ameriški odgovor

Zastopnik ZDA Henry Cabot Lodge je odgovoril:

"Niti mi niti člani Organizacije ameriških držav se ne bojimo teh gроženj, in te nas ne bodo zadrževale pred izpolnitvijo obveznosti dogovora o preprečenju ustvaritve vlade, ki bi bila pod gospodstvom mednarodnega komunizma.

Vse, kar pravimo, je enostavno tole: Ne dotikajte se nas; ne dotikajte se onih, s katerimi smo mi povezani; ne skušajte širiti komunističnega imperializma. To je zelo enostavno in mora vsakdo razumeti!"

Sobolev je dejal, da se države Latinske Amerike bore za neodvisnost proti gospodstvu ameriških monopolov in gospodarskih imperialistov. Odgovoril mu je zastopnik Ekvadorja, ki je ta mesec tudi predsednik Varnostnega sveta.

Ekvadorec je zanikal trditev Soboleva, da bi bila zgodovina Latinske Amerike "eno samo odprto vmešavanje Združenih držav". Izjavil je, da je načelo nevmešavanja del pravega mesa in krvi Latinske Amerike, zato "more vsaka dežela, sosednja ali daljna, daljna še prav posebej, če hoče svoje prijateljstvo uporabiti za dajanje nasvetov, kaj in kako naj delamo, vzbuditi samo nevoljo in zavrnitev".

Castro napada Cerkev

HAVANA, Kuba. — Predsednik vlade Fidel Castro se je dvignil z bolniške postelje in preko televizije napadel katoliške duhovnike s fašisti. Pozval je "dobre kristjane", naj izženejo iz svojih cerkva one, ki hočejo te spremeniti v trdnjave proti njegovi revoluciji.

Zatrjeval je, da sta bili protikomunistični manifestaciji v nedeljo in v ponedeljek v prestolnici pripravljeni ob sodelovanju Združenih držav.

—o—

Trdijo, da konvencija republikancev ne bo političen cirkus!

CHICAGO, Ill. — Tako trdijo voditelji republikanske stranke, ki sestavljajo dnevni red za konvencijo. Napovedali so zelo odločne korake. Govorov bo veliko manj in bodo kratki, trajali bodo kvečjemu 10-15 minut. Še celo uvodna beseda k platformi bo smela trajati samo pol ure. Demonstracije bodo smele trajati samo 10-15 minut. Časnikarji, radijski in televizijski poročevalci se ne bodo smeli svobodno gibati v dvorani za časa govorov. Odpadla bo tudi tradicijonalna parada slonov iz bližnjega cirkusa.

Kot se vidi, bi vodstvo konvencije dalo celi prireditvi značaj resnosti. Ali se bo namera posrečila, bomo šele videli. Vsekako pa gornji program podpiše že naprej na milijone gledalcev televizije. Želimo jim, da ne bi bili razočarani.

Obe stranki se vneto pripravljata na avgustovsko zasedanje Kongresa

WASHINGTON, D. C. — Demokratska stranka je izdelala že cel "delovni program" za novo kongresno zasedanje. Spravila bo na dnevni red zakonske predloge o zdravstvu, starostnem zavarovanju za bolezen, o farmarjih, šolstvu, minimalni mezdi itd. V svojih predlogih bo zelo radikalna. Ako predsednik ne bi hotel podpisovati njenih zakonov, bo predsednikov veto izrabljala v volivnem boju.

Republikanci hočejo pokazati, da so še zmeraj zelo živahni in odločni. Hočejo priti na dan s svojimi načrti o narodni obrambi, stavbenem gibanju, pobijanju brezposelnosti. Poleg tega silijo Eisenhowerja, naj bolj odločno odgovarja na razne demagoške napade tovariša Hruščeva in naj administracija v svojih zvezah z gospodarsko zaostalimi državami polaga več povdarka na socialno plat našega podpiranja in ne samo na obrambno in gospodarsko.

—o—

Vsi so se rešili

VALDOSTA, Ga. — Ko je odpovedal motor na vojaškem C-47 letalu, je pilot odletel nad močvirni predel severozahodno od mesta, krožil tam, da je ostalih 6 oseb, ki so bile v letalu, odskočilo, nato je vrgel iz njega svoj kovček in odskočil še sam.

Pilot, maj. Joe C. Price, je pristal na tleh blizu svojega kovčkač ga pobral in odšel domov, kjer je vzel novo kapo ter se šel javiti na letališče Moody.

Iz Clevelanda in okolice

Rojenice—

Mr.. in Mrs. James Nousek na 1675 Oakmount Rd., So. Euclid se je rodila druga hčerkica. S tem sta postala Mr. in Mrs. James Nousek Sr. s 17621 Schenely Ave. četrtič stari oče in stara mati. Čestitamo!

Razprodaja—

Jutri ob devetih dopoldne se prične v Brofmanovi trgovini na 6806 St. Clair Ave. velika razprodaja. Več v oglasu!

Še vedno odprt—

Mary A. Svetek pogreb. zavoda sporoča, da je še vedno odprt, čeprav grade v njegovi neposredni bližini novo avtovelecesto.

Zadušnica—

Jutri ob osmih bo v cerkvi sv. Kristine sv. maša za pok. Josepha Modic ob drugi obletnici smrti.

Castro in Peron iščeta stike za skupen nastop

HAVANA, Kuba. — Demokratska vlada argentinskega ministrskega predsednika Frondizija je trn v peti tako Castru v Havani kot Peronu, ki živi v izgnanstvu v Madridu. Po načelu, da je nasprotnik mojega nasprotnika lahko tudi moj zaveznik, iščeta oba diktatorja, levičarski Castro in desničarski Peron, stike, kako bi organizirala skupen nastop proti sedanji argentinski vladi.

Na tako sodelovanje menda najbolj sili levo krilo peronovskih delavskih unij, ki že dolgo tesno sodeluje tudi z argentinskimi komunisti. Castro nima sicer lastnih pristašev v Argentiniji, toda vladni opoziciji bi lahko koristil z organizacijo nemirov in državljanske vojne.

Za celo stvarjo tiči znani argentinski revolucijonar Guevara, ki sedaj vedri in oblači v Castrovi okolici kot gospodarski diktator. Nekateri celo sumijo, da se že pripravlja za nov delokrog, kadar mu ga bo zmanjkalo dela na Kubi. Dogovor o bratovščini med pristaši Castra in Perona mora biti že skoraj pod streho, kajti drugače ne bi Castrov radio tako hudo napadal Frondizija in hvalil — Perona!

Zadnje vesti

LEOPOLDSVILLE, Kongo. — Kongoška vlada je umaknila svojo zahtevo po takojšnjem umiku Belgijcev iz dežele, ko so ti obljubili, da se bodo do sobote umaknili iz prestolnice, kamor je že prišlo večje število vojaštva Združenih narodov. To vojaštvo se pripravlja tudi na zasedbo pristanišča Matadi, ki je še v oblasti upornega domačega vojaštva.

LONDON, Vel. Brit. — Predsednik angleške vlade Macmillan je v posebni noti zavrnil sovjetske trditve, da bi 1. julija sestreljeno ameriško letalo RB-47, ki je odletelo z angleškega letališča, vohunilo nad Sovjetijo. V osebnem pismu pa je Hruščeva posvaril, da bo njegovo nebrzdano govorjenje privedlo svet v vojno, če ga skoro ne bo končal.

CLEVELAND, O. — Mestni svet je sklenil, da bo volivcem predložil preložitev primarnih volitev za mestne urade od maja na oktober.

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

6117 St. Clair Ave. — HEnderson 1-0628 — Cleveland 3, Ohio

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week in July

Publisher: Victor J. Knaus; Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Za Zedinjene države:
$12.00 na leto; $7.00 za pol leta; $4.00 za 3 mesece
Za Kanado in dežele izven Zed. držav:
$14.00 na leto; $8.00 za pol leta; $4.50 za 3 mesece
Petkova izdaja $3.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:
$12.00 per year; $7.00 for 6 months; $4.00 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
$14.00 per year; $8.00 for 6 months; $4.50 for 3 months
Friday edition $3.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio.

83 No. 137 Wed., July 20, 1960

Po demokratski konvenciji

II.

Letošnja demokratska konvencija je pomedla tudi s par drugimi častitljivimi tradicijami, ki so veljale v ameriški politiki dolga desetletja kot nedotakljive.

Lokalnih političnih poglavarjev, znanih ,pod imenom bossi, ni več. Na konvenciji smo videli samo par ostankov, ki se niso mogli uveljaviti. Taki poglavarji so bili navadno obenem tuli aktivni politiki, na primer senatorji, kongresniki, največ pa guvernerji in župani velikih mest. Na letošnji konvenciji ni mogel noben boss več s sigurnostjo reči, da ima svojo delegacijo ali vsaj del delegacije verno v svojih rokah. To se je videlo lepo pri glasovanjih za predsednika in podpredsednika.

Kennedyeva volivna organizacija je seveda letala tudi okoli tistih politikov, ki jih je smatrala, da bi lahko igrali vloge bossov, pri čemur seveda ni zanemarjala tudi direktnih zvez z delegati. Tako je hotela imeti dva železa v ognju. Mnogo bossov, posebno v vrstah mlajših demokratskih politikov, ni dorastlo temu položaju.

Guverner New Jerseya R. Meyner in guverner Kalifornije Brown se nista mogla zanesti na svoje delegacije. Cincala sta sem in tja in obvisela med dvema stoloma. Ko sta se končno odločila za Kennedya, sta iz njegove pisarne zvedela, da ima senator že dosti delegatov na svoji strani in da sta sicer dobrodošla, toda ne več neobhodno potrebna senatorjeva pristaša.

Še bolj ga je polomil senator Humphrey. Pod vplivom nepričakovane manifestacije za Stevensona se je priključil Stevensonovi skupini, ko je bilo že vsem jasno, da bo zmagal Kennedy. Sicer pa Stevensonu niso dosti pomagali govori tako odličnih demokratov, kot sta senator McCarthy iz Minnesote in Mrs. Eleanor Roosevelt. Spodletela je tudi volivna taktika guvernerju Dockingu iz države Kansas; tudi on ni mogel obladati svoje delegacije.

Doba političnih bossov je torej pri kraju. To pa še ne pomeni, da zakulisna politika ne igra nobene vloge več. Igra jo, pa še zelo veliko. Samo igravci so tam čisto drugi. Niso več voditeji delegacij, senatorji, kongresniki, župani in guvernerji, ampak politične in napol politične organizacije. Tako sta na primer imeli veliko besedo za kulisami dve organizaciji: AFL-CIO unije in NAACP organizacija za obrambo civilnih pravic. Obe organizaciji sta uporno nasprotovali kandidaturi senatorja Johnsona za podpredsedniško mesto. Zato so se zakulisna pogajanja za podpredsedniškega kandidata tako zavlekla. Končno je Kennedyeva volivna organizacija igrala tudi za kulisami svojo vlogo. Resnične in prividne bosse je krotila z namigavanji, da so se delegatje že tako ali tako obvezali za Kennedyevo kandidaturo, naj poreko bossi, kar hočejo. V precej slučajih je bilo to tudi res, strah pa je zlezel v kosti vsem bossom od kraja, kar je namreč bossov še ostalo pri življenju.

Kdor je gledal potek volitev za podpredsednika na televiziji, je mogel videti posledico teh političnih sprememb na konvenciji. Zelo veliko politikov, ki bi po vseh pravilih morali biti bossi za kulisami, se je vrtilo v areni Kolizeja in skušalo dognati, kaj njihove delegacije mislijo. Značilna je bila v tem pogledu izjava kalifornijskega guvernerja. Ko so ga časnikarji vprašali, ali njegovo stališče osvaja tudi njegova delegacija, je hitro pripomnil, da govori samo za sebe.

Zakulisna pogajanja so se torej vršila v zelo širokem obsegu, toda udeleženci so bili drugi: ne več čisti politiki, ampak pred vsem zastopnik velikih volivnih skupin, kot delavskih unij, črnskih organizacij itd.

Na konvenciji so prišli do nove veljave sestanki posameznih državnih delegacij. Vršili so se tudi na prejšnjih konvencijah, toda bili so pogosto samo formalnega pomena. Bossi so hoteli vliti delegatom vero, da res nekaj pomenijo njihove besede; delegatje so govorili, toda bossi so odrejali smer politike. Na letošnji konvenciji so sestanki delegacij igrali čisto drugačno vlogo. Par smo jih lahko videli kar na televiziji. To so bila prava zborovanja, kjer voditelji delegacij niso določali smeri debat in skušali le po ovinkih vplivati na stališča posameznih delegatov. Kar so delegacije sklenile na takih sestankih, ni bilo velikokrat po volji njihovim voditeljem. To se je videlo po tem, da so kar z očitnim veseljem povedali svojim delegacijam, da so sklenile nekaj, kar ne bo imelo nobenega političnega uspeha ali pomena.

Bivši guverner Stevenson je vpeljal na konvencijo še eno novost, ki je prejšnje konvencije niso poznale. Doslej je bila navada, da se posamezni kandidatje ne pokažejo ne v areni ne na odru, dokler ni konvencija z glasovanjem povedala, koliko zaupanja uživajo. Letos je Stevenson prišel v areno Kolizeja že pred glasovanjem za predsednika. Doživel je ob tej priliki očitno organiziran sprejem, ki je bil tako buren, kot ga ni doživela niti sedanja niti prejšnje konvencije. Stevensonovi pristaši so hoteli napraviti vtis na delegate, namen se jim ni posrečil. Kennedyevi zaupniki so že tekom manifestacije za Stevensona obletali vse svoje delegate in jih skušali prepričati, ima Kennedy sigurno večino, naj arena manifestira, kolikor hoče.

Tak razvoj v poteku konvencije bi seveda narekoval temeljito spremembo v dosedanjem tradicijonalnem dnevnem redu konvencij. Nepotrebni so vsi govori, nepotreben je celo glavni govor, potrebna bi bila samo stvarnejša debata o platformi in skrajšani volivni postopek, kajti prešli smo v dobo, ko bo vsak delegat prišel na konvencijo z že izbranim kandidatom in njegovim pomočnikom. Čemu uganjati cirkus cel teden, ako se da opraviti vse delo v par dneh? Ugled naše dežele bi od tega imel samo korist.

BESEDA IZ NARODA

Joliet, Ill.. — Na zadnjo pomladansko nedeljo popoldne smo sedeli pri Juretu jaz, Nick s Center streeta, Jure in njegova boljša polovica. V pogovorih smo se spominjali naše sončne Belokrajine, o kateri se vedno manj in manj čuje. Starih pijonirjev od tam je vedno manj in so že redki. Nick je pripovedoval, kako je fantoval tam okrog Gradaca, jaz okrog Metlike, Treh far, Jure pa je govoril o Lokvicah in Bara pa je z nasmeškom pristavljala:

"Bogme ste bili kampeljci, ko ste bili mladi."

Tipična belokranjska družba.

Ko smo govorili o starih tipih ljudi in krajev tamkaj, je Jure posegel vmes s svojo razlago in dejal:

"Belokrajina je bila v naših časih po naravi in drugače neka samosvoja deželica, ali če hočete pokrajina. Gospodarsko revna zemljica. Industrije ni imela, da bi si ljudje služili kaj za priboljšek, le to je dajala svojim revnim ljudem iz sebe in od sebe, kar je skromno zmogla kot mati dojilja svojim otrokom, več ne. Kdor je hotel kaj več, je moral v tujino. Modernizem ni dolga časa prodiral v ta slovenski kotiček slovenske domovine. Še le ko je iztekla belokranjska železnica, od tedaj naprej so nastale boljše zveze z ostalim svetom. Preje pa, v mojih mladih letih smo mnogi mislili, da tam za gorjanskimi grebeni se že svet končuje. Zase smo živeli, v skromnosti sicer, a veseli in kar nekam srečni in s temi veselimi nesmrtnimi spomini smo se razšli v široki svet. Dolgo smo že zunaj iz tistega ljubkega belokranjskega kotička, a spomini nanj v naših srcih ne usahnejo, veselo prižubore na dan v naših srcih in kadar koli pridemo skupaj, kakor smo zdaj le tu štirje zbrani, je predmet naših razgovorov naša lepa Belakrajina. In kako ne? Kako naj pozabimo tiste naše najlepše dni našega življenja, ko smo kot srečni zdravi in mladi otroci tekali za našimi mamicami tam po belokranjskih njivah, ko smo pa hlače začeli nositi pa za kravicami, ovcami in voliči. Ah, srečni zlati časi," je zaključil Jure.

Na njegovem obrazu sem bral, če tudi to ni sam ustmeno izrazil, da je bil to njegov najsrečnejši čas v njegovih mladih letih. In zakaj bi ne bil? Saj v mladih letih vsakega človeka je najbolj svetli čas spomin na tista leta, ko je tekal in se sukal okrog svoje drage mamice. Eh, prijetneše dobe ni.

Tujina je nam snedla marsikaj v pogledih na preteklost. Toda sladkih spominov na našo materno deželico, na naše matere in očete, brate in sestre, tega nam ne more snesti nihče, ker pregloboko so zasidrani v naših srcih in spominih. V naših srcih in naši krvi so registrirani in izbrisati jih ne more nihče.

Naš razgovor se je sukal na to, kako bo in kakšna bo bodočnost naše stare domovine v teh razmerah sedanjega in bodočega časa. Nick je po svoje slikal bodočnost, Jure in jaz po svoje.

Najbolj je zadel še Jure, ko je dejal:

"Majhen kakor je naš narod, se je junaško in odlično narodno vzdržal. Pravi čudež, da smo se v množici velikih narodov, med velikimi tako mali kakor smo, se ohranili. Zdaj, ko so stiki s svetom večji in ko se ljudstva vsega sveta med seboj mešajo v vseh raznih zadevah in je občevanje med ljudstvi vseh narodov in plemen veliko bolj razvito, kakor nekdaj, ko svet ni bil obdarjen s takimi občevalnimi sredstvi, bodo mali narodi izpostavljeni tujim vplivom veliko bolj, kot so bili v preteklosti. Le visoka narodna zavednost podprta z močnimi kulturnimi gibanji in udejstvovanji, bo ohranjala ljudstva v njihovih narodnih okvirjih. Le močno zavedni narodi se bodo vzdržavali. Druge bo požiral modernizem in novotarije novih časov, kakor velike ribe male ribice. Kakor zdaj zgleda je nacionalistični duh nekako resigniran, toda prej ali slej bo zopet oživel. Germanizem bo zopet dvigal glavo in silil preko sosednih plotov in ker so Slovani njihovi najbližji sosedi, bodo ti imeli sitnosti s tuje zemlje lačnimi Germani. Te borbe bodo poslej silile slovanske dežele v neko slovansko skupnost. Kaj bo nastalo iz vsega tega, kar bodo razne slovanske skupine prinesle skupaj v skupnost, ne more še nihče določeno napovedati. Slovani v skupnosti imajo neko bodočnost. Brez skupnosti, pa bi (in če bo brez skupnosti hodilo naprej) bo ostalo slovanstvo zelo obsekano ali okleščeno (otrebljeno) drevo. Seveda bodo slovanske skupine na potih v skupnost bredle skozi mnogo sitnosti in težave. Teh je med Slovani še posebno dosti. Dasi tudi drugi naredbi niso brez nekih podobnih težav in sitnosti. Toda cim težja je pot v tako skupnost, temvečje je veselje ob končnem srečanju in udruženju. Težave bodo povzročale razne miselnosti in prepričanja — toda kri je močnejša od teh in na krvi bazira in iz nje izvira močna narodna zavest. Kakor drugi v svojih narodnostih, tako bo tudi Slovan najprvo le Slovan, potem še le kaj drugega. Tisti, ki menijo, da ga bodo imeli obrzdanega v ujzdah raznih nesrečnih izmov se motijo, če računajo, da bodo imeli slovanstvo na verigi, kakor kakega ukročenega medveda. Morda nekaj časa, a prej ali slej bo Slovan po svoje zaplesal in se izmotal tako ali tako iz take ujzde in verige. Sam pa bo iskal boljša pota v svojo bodočnost. V svojem upanju v slovanstvo menim, da slovanska pot v slovansko bodočnost se vije med skrivnostnimi in neznanimi gorami in hribi, a za temi skrivnostmi, ji bo nekega bodočega jutra izšlo lepše in svetlejše sonce in tedaj bo dan vstajenja slovanstva. Ako mislite, da se motim in da je to le neka prazna sanjarija — povdarim, le naj se motim, nič zato če se! Povdarim pa, da narod, ki zgubi vero in upanje v svojo bodočnost, je že obsojen na izhiranje. Jaz zase upam v slovansko bodočnost, v kateri bo Slovan prost in svoboden vseh tujih navlak in vseh vplivov vseh raznih tujih izmov, predvsem komunizma. Tudi tega zla se bo otresel, kakor se je otresel že mnogih zlov v svoji preteklosti. Na novo bo zaživel, po slovensko bo dihal in živel, pošten in pravičen bo do vseh in s temi vrlinami bo prispeval skupni slovanski družini močan steber, na kateri bo stala stavba bodočega slovanstva."

Nick je debelo bulil v Jureta, ko je ta zaključil s zgorajšnimi povdarki o slovanstvu in njegovi bodočnosti. Tudi jaz sem ga nekaj debelo gledal in v meni so se preganjale misli: "Ta človek je pa slovanski sanjač," sem sam pri sebi mislil. Na drugi strani je pa v meni močneje in močneje vstajala misel: Prav ima Jure! Ljudje, ki zgubijo upanje in vero v svoj rod, so že zgubljeni. Saj je isto v družini. Ali naj radi nekaterih zmed in pregreškov člana družine kar prekolnemo in pošljemo k vragu in v pekel? Ne vem, če bi se Bog strinjal s takimi odloki. Druga pot je bolj krščanska, da se skuša zabredle grešnike poboljšati in jih privesti do spoznanja, da so v napačnem. To včasih vzame dolgo časa in velikega potrpljenja. A pri takem prizadevanju Bog pomaga prej ali slej.

Ko sta Adam in Eva zašla pripoveduje sv. pismo, sta morala iz raja. Povedano je bilo jima: "V potu vajinega obraza si bosta služila kruh in utirala pot v življenje." Po tej poti hodi vse od tedaj človeštvo. Odkar je na deblu človeštva odgnala poganjka, ali veja, na kateri je nastalo slovanstvo, je ta odlok strogo nakazan Slovanom. Imajo druge veje človeškega rodu, to je narodnosti svoje sitnosti in težave, toda Slovanom je odkazana najbolj težka pot v tem oziru. Vedno najmanj prosti in svobodni. Vedno zatirani in izkoriščani. Preje pod lastnimi despoti, raznimi drugimi narodi, ki so jih le izkoriščali, dali pa nič. Zdaj zopet pod tujo zasužnjevalno miselnostjo komunizma, a slovanski duh živi naprej in čaka, da ga topli toki lastne slovanske pomladi ogrejejo in bo pognal na dan bohotne mladike svojega lastnega slovanskega življenja. Dvomite to? Nikar! Slovanstvo potrebuje m o č n e opore v močni veri v slovansko bodočnost. Treba je pomagati, vsak po svoje in Bog bo pomagal! Saj Bogu so ljubi Slovani, če ne, bi jih ne ustvaril, kakor listja in trave! Če radi drugega ne, baš radi tega moramo upati in verovati v slovansko bodočnost!

Razumem, da je to krik sredi najtemnejše slovenske noči. A tema črne noči naj nam ne jemlje poguma. Vsaki še tako črni noči sledi jasno svetlo jutro. In tudi tu bo tako!

Pozdrav vsem in dosti dobre volje, s katero pomagajmo vsi v prošnjah k Bogu za čimprejšnje svetlo jasno jutro slovanske bodočnosti! Tone s hriba.

—o—

Nazaj na laško fronto

(Piše Franc Jelen — Dalje)

Od tu je ves bataljon odšel na laško bojišče. Daleč smo hodili po tistih stepah, da smo prišli na neko široko cesto, ki pa je bila tako blatna, ker je deževalo, da sem komaj noge vlekel iz ilovice. Nato so prišli po nas veliki tovornjaki. Mislili so odpeljati ves bataljon. Bolničarji in pionirji smo se spravili na tovorni avto. Za sedeti ni bilo prostora, tiščali smo se drug drugega, dež je lil, pionirji so imeli s seboj toliko orožja. Najbolj nerodne so bile skupaj zvite žage, ki so jim visele preko rame. Če sem se ene ognil, sem se na drugi opraskal, tovornjak pa se je zaletaval z ene strani na drugo. Oh, veter je pihal in mrzlo je bilo. Jaz bi bil rajši hodil, a nisem mogel doli. Toda Bog me je uslišal, tovornjaki so obtičali v blatu. Zaman so se trudili, da bi jih bili spravili naprej, še praznih niso mogli. Sedaj smo hodili, mešali dež in blato, zeblo me pa le ni. Tako smo prišli do neke železniške postaje, kjer so nas naložili v živinske vagone.

Ne vem, koliko dni smo se vozili, tudi ne kje, vem le to, da smo bili v severnih in južnih Tirolah in da smo vse hribe oblazili. Bili smo tudi v Ziljski dolini, kjer sem pri neki gostilni 14 dni travo kosil in seno sušil. Tam sem imel dobro hrano, vina dosti in še lepo plačo. Tudi zabave ni manjkalo. Ena čutara vina je stala eno krono. Včasih sem ga kupil po deset čutar ali pa še več. Kar sem ga mogel spiti pri kmetu, mi ga je dal zastonj. Včasih je bila še srajca vsa rdeča od vina. Vino je bilo črno in prav nič mešano, zato se človek tudi opijanil ni. Ne tako kot tukaj, če ga človek par kozarcev spije, mu že hoče glava počiti. Menda vse travne kobilice polovijo, da jih primešajo v vino, katero naredi človeka kar neumnega, če ga malo več potegne.

Lepo smo se imeli v Tirolah in lepi kraji so tam. Hiše so lepe, zidane, tudi hlevi, pašniki so veliki in kar na pašnikih izdelujejo sir, katerega prešajo v velike kolače. Nekateri so po pol metra široki. Tudi maslo delajo kar na planinah. Po vseh travnikih so lesene koče, v katerih hranijo mrvo in ko je suha, jo pozimi na saneh vlačijo v dolino. Ker so ceste strme, kamnite in grobe, bi se poleti preveč sena na poti izgubilo, pozimi pa ne, ker sani gladko tečejo. In kmetje imajo pozimi tudi bolj čas. Lesene cokle so na Tirolskem v veliki modi. So zelo pripravne, spredaj ukrivljene kot gamsovi rogovi, da noga lažje stopa po strmini, spodaj so podkovane z ostrimi žeblji.

Razgled s tirolskih hribov je nekaj čudovito lepega. Na vseh straneh špičaste bleščeče gore. Skale so že tako bele, potem pa še sneg, ki tudi poleti ne skopni. Ljudje so dobri, veseli, radi plešejo, se radi zabavajo z igrami in športom. Veliko smučajo, ker snega imajo celo poleti dovolj.

V Ziljski dolini sem bil v cerkvi. Vsaka žena, stara ali mlada, je imela oblečeno črno obleko in črn klobuk, od katerega sta visela doli do sredine pleč dva trakova. Od zadaj nisem mogel ločiti, katera je stara, katera mlada. Pač, stare so se malo bolj krivo držale, druge razlike pa ni bilo.

Polenta in mleko, kruh, vino in slanina je njih živež. Res, lepe so Tirole, zato Italijanom tako dišijo. Oktobra 1916 smo se odpeljali s Tirol. Peljali smo se skozi eno uro dolg predor in prišli do Vipave pri Gorici. Nekaj časa smo ostali visoko gori v nekem gozdu pri vasi Nemčiji. V zaledju je bilo mnogo vojakov. Začeli so jesti divje češnje, ki so bile tako lepo rdeče, a strupene. Tisti, ki se jih je preveč najedel, je bil čisto omoten, kot neumen, nekateri so kar obležali, bolničarji smo jih pa morali k zdravnikom peljati. Bili so zatečeni in imeli so vročino. Spočetka so poslali vse v bolnico. Ko so pa pogruntali, da nekateri vojaki tiste strupene češnje nalašč jejo, so jih nekaj dni kar pustili, potem pa so vsakega za dve uri privezali za roke in noge, da je tako visel. Vpili so, dokler se niso onesvestili. Potem so ga šneli in ga pomočili v vodo, da je spet prišel k zavesti. Tistih divjih češenj pa niso več jedli in sanitejci smo imeli mir.

Ko je bila osma ofenziva, smo se držali tam nekje med Doberdobom in Krasom v velikih rovih in le malo smo se pokazali na plan. Osem dni je tako pokalo, da se je noč in dan vse majalo, drug drugega nismo slišali in mislil sem si, če je kdo zunaj, ne more živ ostati.

Nato smo šli nazaj v Vipavo in smo bili v nekem zaledju pred Gorico. Tam se mi je dobro godilo, ljudje so slovensko govorili. Večkrat sem moral iti h kmetom za mojega fenriha po jajca, grozdje, fige in drugo. On je hotel vse to imeti, jedel pa ni, ker ga je strašno bolel zob, zato je meni dal, jaz pa drugim, ker sem sam imel preveč. Tudi mojo porcijo iz kuhinje sem dal drugim.

Enkrat je ta fenrih, ki je bil tudi sam zdravnik, naprosil drugega zdravnika, nadporočnika, naj mu izruje zob. Poklical me je, naj bom pri njem. Vsedel se je na stol, jaz pa sem ga moral držati za glavo. Ko je zdravnik vzel klešče v roko, je že rjul kot medved. Dolgo je trpelo, predno je bil zob izdrt, bil pa je res velik in imel je štiri zakrivljene korenine.

Začela se je deveta ofenziva. Italijani so streljali na Doberdob in na Krasu. Strašno vroč dan je bil in kar podnevi smo se pomikali naprej po vročem kraškem kamenju. Naši in Italijani so napadali kar naprej in naprej. Oh, kako je bučalo, kako se je vse majalo, z zraka pa je neprenehoma padalo kamenje in železje od granat. Vse križem so ležali razmesarjeni vojaki, naši in laški, mi pa smo se med njimi in kamenjem plazili in skrivali. Žeja je bila grozna in kdor je bil tam ranjen, ni bilo pomoči. Jaz sem se trudil, če sem do katerega mogel, da sem ga za silo obvezal in skril za kamenje. Zmanjkalo mi je obvez, ker smo se vsi bolničarji porazgubili.

Proti večeru, bil je še dan, se je tako kadilo, da od dima nisem nič videl. Prišel sem do par Italijanov, ki so začeli streljati name, pa čeprav sem imel na levem rokavu in na kapi velik rdeč križ. Hitro sem skočil za neko skalo, potegnil svojo pištolo, v kateri so bili samo štirje naboji. Nič nisem opravil, pobral sem puško, ki je ležala na tleh poleg mene in začel streljati. Dva Italijana sta padla, trije pa so zbežali.. Hitro sem se splazil nazaj do naših, streljanje še vedno ni ponehalo, in če sem hotel s kom govoriti, ga nisem slišal. Okrog polnoči sem prišel v neko malo kaverno za skalami. Notri je bilo več vojakov, brlela je sveča, da se je malo videlo. Narednika od neke kompanije sem vprašal, kje se bo bataljonski štab ustavil. Pravi mi, da doli levo od Kostanjevice, če bo kateri srečno skozi prišel, ker Italijani tako pritiskajo. Dal mi je tudi kakih dvanajst obvez. Kar nad nami strašno zabuči in dim napolni vso kavarno. Zaslišal sem vzdihovanje, dva vojaka sta bila ranjena, eden na plečih, drugi na nogi, narednik pa je imel glavo čez sredo presekano. Bil je mrtev, pa je kar sedel, kot preje. Obvezal sem ranjenca in odšel ven, čeprav se je bliskalo in treskalo, kot bi bil sodni dan. Lazil sem med kamni in prosil Boga, naj me obvaruje. Drugo dopoldne sem se privlekel do tiste globoke kaverne, našel tam oba zdravnika, majorja, dva narednika, dva bolničarja, drugih 14 pa ni bilo od nikoder. Moj fenrih je kar v mene skočil in me objel od samega veselja. Tisto popoldne smo imeli veliko dela, pobirali smo ranjence, vse okoli nas se je treslo in strašno sem bil žejen. Še nikoli nisem bil tako žejen. Vse dni in noči nisem dobil vode, na jed se še spomnil nisem. Ko sem prišel na Kras, sem imel s seboj dve čutarici konjaka. Pa ga še pokusil nisem, vsega sem dal ranjencem, ki so me tako prosili.

(Dalje prihodnjič)

FRANCE BEVK:

STRAŽNI OGNJI

"Tam gori si?" je kričal Jurij. "Povsod mlatijo, ti ga polegaš. Pojdeš dol!"

"Tepel me nihče ne bo. Rajši grem po svetu, naj me bijejo vrata po petah."

"Kdo te je bunkal? Ali se je vrnila Barbka?"

"Konja še ni v hlevu," je Matevže široko zehal.

"V podstrešju si, a veš, da konja še ni v hlevu? Roke me srbijo, v resnici bi te našeškal."

"Saj ne rezgeta. Kadar se vrne domov, vselej od veselja rezgeta."

Tedaj je bil slišen ropot voza, Jurij se je ozrl. Izmed drevja se je prikazal spenjen konj, od njega se je kadilo kot iz polnega kotla vrele vode.

Pred hišo se je voz ustavil. Z njega je stopila Barbka, se nasmehnila, vrgla vajeti na konja, ki je zarezgetal, in stopila na hišni prag. Ozrla se je po možu, ki se ji je zdel nenavaden.

"Kod si toliko časa hodila?" jo je vprašal Jurij brez smeha v obrazu.

"Kolo se mi je bilo snelo."

"Radi tega si se zamudila tri dni?" je očital mož.

"Tri dni?" je Barbka lovila sapo. "Če mi očitaš, prav. Kaj nisi vedel, kakšna sem?"

Stopila je v izbo. Jurij je obstal, zbal se je jeze svoje žene. Namah je postal mehak, stopil je za njo. Stala je ob mizi in si uravnavala lase.

Objel jo je okrog pasu in ji dejal mehko: "Kaj pa se spet ježiš? Ti se vedno ježiš."

"Nič," se je otresla Barbka.

"Saj ti nisem ničesar dejal. Glej, a ljudje bi lahko govorili."

"Ljudje?" se je obrnila Barbka do moža in ga gledala v oči. "Ljudje o meni ničesar ne govore. Ti rajši poslušaj, kaj ljudje o tebi govore!"

"O meni?" je vprašal Jurij. "O meni?" je ponovil. "O meni nimajo kaj govoriti."

Sedel je k mizi in gledal ženo v obraz.

"Ali hočeš vedeti? Pravijo, da si ti kriv, če je prišlo do tega, da je Andrejc ubil biriča."

"Jaz?" je planil Jurij kvišku. "Seveda; jaz sem mu potisnil v roko sekiro in zamahnil z njegovo roko."

"Ti si poslal biriče k njemu."

Jurij je gledal v ženin obraz in molčal.

"Vidiš, zdaj molčiš."

"Molčim, seveda molčim," je rekel Jurij. "Takrat pa je bilo še tebi prav, da se je tako zgodilo."

"Meni?" se je čudila Barbka. "Meni nikoli."

"Smejala si se, ko sem ti povedal."

"Jaz, da sem se smejala? Nikoli! Ti blažniš! Ni mi do tega, da sedim v tej hiši. Jutri jo zažgem, če hočeš, ali še danes. Saj je moja. — Le ti mi povej, kaj ste delali z njim; to povej, kaj ste počenjali z njim, z ubogim . . ."

Jurij je sprevidel, da še zmeraj blodi Andrejc po glavi njegove žene. To ga je zabolelo. Slone je gledal vanjo in ji ni odgovoril.

"Odgovori!" je Barbka udarila z nogo ob tla in zamahnila z roko, kakor da drži v njej bič, ki ga vihti nad konjem.

"Ti odgovori, s kom se pajdašiš, da ti blodijo take misli po glavi."

"Ljudje govore, da si ti kriv njegovega uboja, če bi rad vedel," je polagala žena predenj besedo za besedo, kakor da mu odšteva denar . . . "In meni ni isto, če rečejo, da si ti kriv, ker tako pada krivda tudi name . . . Radi tebe se še mimo njihove bajte ne upam."

Jurij je jeknil: "Mimo katere bajte?"

"Mimo Jernejeve.. Ko sem se danes morala ustaviti, je vse gorelo po meni."

Jurij je vedel, da se je Barbka ogibala Jernejeve koče. Dejstvo, da se je tega dne ustavila pri njej, mu je vrglo misli v popolnoma nov, dotlej neznani tir. Občutil je zaroto nad seboj. Celo grozna misel, da je izostajanje njegove žene v kaki zvezi z Andrejčevo odsotnostjo, ga je nenadoma zabolela.

"Ti se ustavljaš pri tej bajti?"

"Kolo se mi je bilo snelo," je odgovorila hladno.

"In?"

"In sem ga nasadila. Videla sem njegova dečka. Starejši je čisto podoben njemu."

Barbka si je bila medtem uravnala lase in se oprla ob steno. Mož in žena sta se gledala kot dva sovražnika, katerih mržnja je potuhnjena ždela pod pepelom.

"Komu?" je vprašal Jurij.

Vedel je, a je hotel imeti potrjeno in zapečateno.

"Komu — če ne Andrjcu!"

Jurij je pri teh besedah usločil hrbet ko mačka, ki se pripravlja za skok. Ni se dvignil. Ob spoznanju, da se njegova žena pred njim ne sramuje pravkar izrečenega, je ves zaripel v obraz. Bruhnil je iz sebe, kakor da se mu je udrla srčna kri.

"Nič se ne sramuješ!"

Imel je take oči, da je Barbka pobledela. V hipu se je obrnila za njimi in jih zaprla z lesenim zapahom. Nato se je naslonila s hrbtom nanje.

Jurij je skočil do vrat in razbijal s pestmi nanje.

"Odpri!"

Izza vrat ni bilo odgovora.

"Odpri! Druge otroke ljubkuješ, midva pa nimava otrok. . . . Zakaj? Povej!"

V kamri je bilo vse tiho.

"Odpri, sicer ulomim vrata!"

Barbka se ni oglasila. Tudi tedaj ne, ko je možev glas pojemal v srditosti, postal mehak in proseč . . .

Videla ga je, kako je šel mimo okna in izginil med drevjem proti Vipavi.

11.

Liza se je vračala z dela domov, ko je pridrdral Barbkin voz v divjem diru mimo nje. Stopila je z bremenom s ceste in se ozrla po njem.. Na vozu je bila ženska, ki je obrnila pogled proč . . .

Liza je hitela domov. Iz daljave sta ji prihitela dečka nasproti.

"Mama, kaj si prinesla?"

"Grozdja," je dejala, "grozdja."

"Grozdja?" sta se razveselila dečka. "Daj grozdja!"

"Počakajta malo!" 'je dejala Liza. "'Počakajta, da odložim."

Odložila je breme na kup drv pred kočo, vzela edini grozd, ki ga je imela, ga z nohti razpolovila, dela edino jagodo, ki ji je bila ostala v dlani, v usta, ostala dva dela je razdelila med otroka.

Dečka sta zobala grozdje, mati se je odpočivala. Mahoma se je spomnil Tonček in pokazal na vejo, ki je visela nad cesto. .

"Guncala, guncala.'"

Mati ni razumela. Dejala je: "Zdaj ne morem. Oče bo guncal."

"Ne, ne," je momljal deček s polnimi ustti grozdovih jagod. "Žena je guncala."

"Kakšna žena?" je planila grenka slutnja skozi Lizino zavest.

"Črna žena," je odgovoril Tonček.

(Dalje prihodnjič)

EDINA SAMO MOŠKA DRUŽABNA ORGANIZACIJA

Slovenska moška zveza v Ameriki

Ustanovljena 3. junija 1938 v Barbertonu, Ohio
Inkorporirana 13. marca 1939 v državi Ohio

Glavni sedež: CLEVELAND, OHIO

NOVA MODERNA ORGANIZACIJA NA DRUŽABNEM, ŠPORTNEM IN KULTURNEM POLJU

Ne potrebujete nobene zdravniške preiskave.
Pristop od 16. do 55. leta.
Vsak Slovenec bi moral biti član te organizacije.

GLAVNI ODBOR:
Predsednik: MATT F. INTIHAR, 21491 Naumann Ave., Euclid 23, O.
I. podpredsednik: IVAN GERMAN, 7502 Donald Ave., Cleveland 3, O.
II. podpredsednik: JOHN SEVER, 18023 Hillgrove Rd., Cleveland 19, O.
Gl. tajnik: JOHN F. JADRICH, 17815 Neff Rd., Cleveland 19, O.
Gl. blagajnik: FRANK M. PERKO, 1092 E. 174 St., Cleveland 19, O.
Gl. zapisnikar: DAMJAN TOMAŽIN, 18004 Schenly, Cleveland 19, O.

NADZORNI ODBOR:
Predsednik in prvi nadzornik: ANTON KRAMPEL, 6907 St. Clair Ave., Cleveland 3, O.
Drugi nadzornik: ANTON TEKAVEC, 20303 Goller Ave., Euclid 19, O.
Tretji nadzornik: JOHN LESKOVEC, 1111 Ward Ave., Girard, O.

PROSVETNI IN KULTURNI ODBOR:
JOHN STRAUS, 1071 E. 61st St., Cleveland 3, O.
MARTIN VALETIC, 15331 Glencoe Rd., Cleveland 10, O.
DAMJAN TOMAŽIN, 18004 Schenly, Cleveland 19, O.

LOUIS SAMSA, Direktor atletike: 21701 Fuller Ave., Euclid 23, O.
Uradno glasilo: "AMERIŠKA DOMOVINA", 6117 St. Clair Ave., Cleveland 3, O.
Za pojasnila se obrnite na glavnega tajnika Slovenske moške zveze, JOHN F. JADRICH, 17815 Neff Rd., Cleveland 19, O. — IV 1-3345

Iz urada glavnega tajnika

Tem potom obveščam vse glavne odbornike Slovenske moške zveze, da se bo vršila pol-letna seja glavnega odbora v nedeljo, 24. julija, ob 10. uri dopoldne v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

Nadzorni odbor naj bo navzoč ob devetih, da pregleda račune in knjige.

Podano bo poročilo o zadnji konvenciji, ki se je vršila v Girardu v preteklem maju.

OPOZORILO: Tajniki naj obvestijo članstvo glede lastnoročnih podpisov članskih certifikatov. Pogledajo naj svoje certifikate, ali so podpisani ali ne. Če niso, naj jih podpišejo. Ker so se znova pojavili slučaji, da niso bili podpisani certifikati ob smrti člana.

Posledice v takem slučaju so lahko škodljive za dediče. Ako certifikat ni podpisan, gre zavarovalnina avtomatično za POGREBNE STROŠKE. "Torej" naj sleherni član pogleda svoj certifikat in se prepriča, da je vse v redu. S pozdravom

John F. Jadrich,
gl. tajnik.

Potres – pritisk iz globin

Ali sodobna znanost ne more napovedovati potresov? Ali so neizogibne katastrofe, ki v nekaj sekundah uničijo cela mesta? Tako se vprašujejo vsepovsod po svetu. Znanstveniki odgovarjajo: "Za sedaj smo še vedno brez moči."

Seveda to ne pomeni, da znanost ne bo mogla nikoli vnaprej ugotavljati znakov, ki napovedujejo take katastrofe. Nova odkritja nam posredujejo iz dneva v dan nove podatke, seizmologiji kot mladi znanstveni panogi pa se obeta še velik razvoj v prihodnosti. V minulih petdesetih letih je seizmologija precej pripomogla geologiji pri pobijanju določenih napačnih teorij, ki so že poganjale korenine. Delno tudi po zaslugi seizmologije zdaj vemo, da gorske verige na zemeljski obli niso nastale z "'gubanjem", čeprav to domnevo še najdemo v nekaterih učnih knjigah. Zdi se, da sodi nastanek gorstev v isto skupino naravnih pojavov kot potresi in ognjeniški izbruhi in jih je zato treba skupno proučevati.

Potres nastane kot posledica premikov v zemeljski skorji takrat, kadar je zaradi te ali one motnje pokvarjeno ravnotežje. Tako je tudi pri nekaterih potresih v Severni Evropi. Takšne male potrese pogosto zaznamujejo na Nizozemskem in v severni Nemčiji. Povzroča jih verjetno padanje trdnih delov zemeljske skorje v živo magmo. Proces je postopen in počasen, zato potresi niso močni. Razen tega so izmerili, da se skandinavska kopnina počasi dviga iz morja, medtem ko se Nizozemska ustrezno pogreza. Očitno nastajajo zaradi teh premikov tudi motnje v ravnotežju zemeljske skorje. Čeprav so potresi kot posledica tega neznatni, so slabo znamenje za Nizozemce, ki se že stoletja borijo z morjem za obdelano zemljo.

Znanstveniki so ugotovili, da se na zemeljski površini v tej zvezi ne zgodi nič, kar bi lahko proučevali ločeno. Tako na primer vedo, da je med tektonskim procesom, v katerem je nastalo alpsko gorstvo, pogledala iz morja tudi Islandija. Nastanek Alp je spremljala velika razpoka na dnu Atlantskega oceana 1500 milj daleč. Skozi razpoko je privrela na dan magma, ki se je oblikovala kot ognjeniški otok Island.

Ravnotežne motnje, katerih posledica so potresi, so najpogostejše v globini do 20 milj, druge motnje pa nastopajo celo v globinah 200 milj, vendar le izjemoma. Znanost pozna tako motnjo v globini 450 milj. To je bilo leta 1956 med potresom v Španiji. Motnja, katere posledica je bil katastrofalni potres v Agadiru, je nastala blizu zemeljske površine, in sicer v neposredni bližini mesta, ki je bilo zaradi tega do temeljev porušeno.

Katastrofalni potresi te vrste nakazujejo čudne pomanjkljivosti v strukturi našega planeta. Njihovih vzrokov znanost doslej še ni ugotovila. Nekateri geologi menijo, da je to posledica v raznih delih nižjih plasti, drugi pa ne izključujejo možnosti, da ustvarja radioaktivnost v velikih globinah energijo, ki silno pritiska na gornje plasti. Tekoča gmota v notranjosti se postopno dviga in širi ter nazadnje tako pritisne na trdne dele zemeljske skorje, da začno pokati in se premikati.

Tako imenovana "potresna črta", dolga kakih 48,000 milj — nedavno sta jo odkrila ameriška znanstvenika Maurice Ewing in Bruce Heezen — se vleče po dnu Atlanskega, Tihega, Indijskega ter Arktičnega in Antarktičnega oceana. Menijo, da je ta črta ena največjih "napak", v strukturi našega planeta, zakaj vzdolž nje so najpogostejši in najhujši potresi in ognjeniški izbruhi. Znanstvenika trdita, da je treba za znanost važne podatke iskati na oceanskem dnu, na krajih koder se vleče ta črta. Ker je zemeljska skorja, na morskem dnu tanjša kot na kopnem, jo je treba torej proučevati prav tam.

Američana predlagata, da bi zvrtali na morskem dnu globoke luknje, kjer bi proučevali te pojave. Geofiziki so že izbrali področje severno od Portorica, kjer bodo skušali prevrtati 3000 m debele bazaltne skale. Za zdaj še nihče ne ve, kaj bodo odkrili v tej globini, upajo pa, da bodo prodrli do mejne črte med plastema "sial" (skale iz silicija in aluminija) in "sima" (silicij in magnezij v mehkem ali tekočem stanju).

Spričo tega znanost še ne more napovedovati potresov, ni pa rečeno, da je človeštvo zaradi tega povsem brez moči. Na tako imenovanih potresnih področjih je mogoče uveljaviti preventivne ukrepe, se pravi, upoštevati posebne gradbene predpise, da bi bilo v primeru morebitne katastrofe kar najmanj človeških žrtev in gmotne škode.

Cunard slavi 120-letnico voženj preko Atlantika

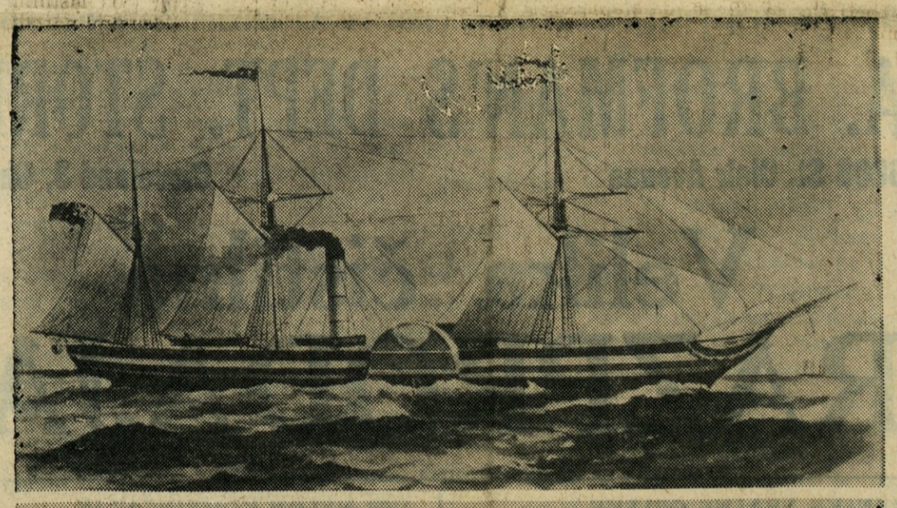

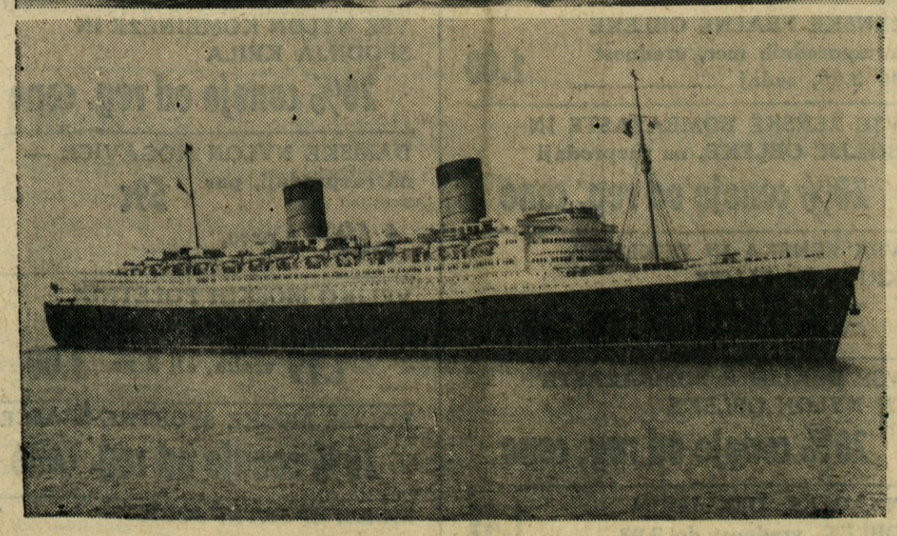

Komaj 207 čevljev dolga Britannia je odplula 4. julija 1840 kot prva v redni potniški službi preko Atlantika, danes ima Cunard največje potniško brodovje na Atlantiku. Med njegovimi 11 prekomorniki sta tudi največji potniški ladji sveta Queen Elizabeth in Queen Mary. V prvem dimniku katerekoli izmed dveh kraljic je dovolj prostora za trup prve Britannie. Na 83,673 tone obsegajoči Queen Elizabeth je prostora za 2,200 potnikov. Posadka veleladje šteje 1,200 oseb.

Na Dan ameriške neodvisnosti letos je Cunard Steamship Company Ltd. praznovala 120-letnico svoje redne potniške službe preko severnega Atlantika in prevažanja pošte med Evropo in Sev. Ameriko. Oboje se je začelo l. 1840, ko je Samuel Cunard, mož izrednega poguma in pogleda v bodočnost, stal na krovu parnika "Britannia", na njegovi prvi poti iz Liverpoola v novi svet, v Boston.

Do te poti je prišlo šele potem, ko se je Samuel Cunard dolgo zastonj trudil, da bi pridobil Američane in svoje rojake Kanadčane za možnost potovanja s parniki preko Atlantika. Cunard se je razočaran obrnil na Veliko Britanijo in stopil v zvezo z marinskim inženirjem Robertom Napier ter finančnikoma Georgem Burnsom in Davidom MacIverjem. Z britansko vlado je bila sklenjena pogodba o redni poštni službi preko Atlantika in Cunardovo brodovje se je naglo povečalo na štiri ladje enake prvencu, 207 čevljev dolgi Britanniji, ki so jo poganjala po morju ob straneh pritrjena lopatasta kolesa. Na ladji je bilo prostora za 115 potnikov.

Danes po 120 letih, ima Cunard 11 potniških prekomornikov, med njimi Queen Elizabeth in Queen Mary, največji potniški ladji na svetu, v prometu preko Atlantika. Na njih je skupno prostora za 11,387 potnikov.

EUCLID, WILLOWICK, N.E.
Kupujete ali prodajate?
Kličite JOHN GERMOCK, JR.
L. G. RADIO, Realtor
IV 6-2222 Na domu: IV 1-5637

Ženske dobijo delo

Iščemo ženske
za izdelavo ženskih oblek. Ne kličite po telefonu.
FLORIAN FASHIONS INC.
6523 Euclid Ave., Room 201
(137)

Išče se
starejšo žensko, ki bi rada imela hrano in stanovanje v zameno za družbo. Katero zanima, naj pokliče WH 3-2627. (137)

Kuharica
Išče se ženska, katera živi v Grovewood okolici, da bi kuhala ob petkih od 11. zj. do 9. zv. Naj se oglasi po 7. uri zvečer na
EDGELAKE TAVERN
17300 Lake Shore Blvd.
(138)

MALI OGLASI

V fari Marije Vnebovzete
Velika enodružinska hiša, primerna za dve družini. $11,900.
V fari sv. Kristine
Dve leta star bungalow, vse sobe velike, polna klet, krasen dom.
V Euclidu
50 novih hiš s 3 spalnicami, ranch tipe.
RAY NAUSNER
27950 Lake Shore Blvd.
AN 1-1990
(20,22,jul)

Hiša naprodaj
Lastnik prodaja posestvo z dohodkom, blizu cerkve Marije Vnebovzete, 2 stanovanja in 2 sobi, vse opremljeno. Samo $13,-900. Kličite MU 1-5046. (140)

Sobe se odda
3 lepe sobe se odda v slovenski naselbini blizu cerkve sv. Vida in bus linije. Kličite UT 1-2226. (139)

Sobe se odda
4 neopremljene sobe se odda v najem zgoraj na E. 185 St. in 200 St. Kličite po 3. uri pop. KE 1-0371. (137)

Sobe se odda
Tri sobe in kopalnica se oddajo novoporočencem na 986 E. 63 St. Kličite HI 2-4479. (X)

Sobe se odda
6 sob in kopalnica se odda. Najemnina $50 mesečno. Vprašajte na 1334 E. 55 St. (139)

Hiša naprodaj
Lastnik prodaja hišo s 3 spalnicami v Wickliffe, O., lot 120x487. Drevesa, vrt, garaža. Kličite WH 3-1135. (139)

Stanovanje v najem
4 sobe se oddajo zakoncema srednjih let na 1110 E. 67 St.
—(137)

Euclid, Ohio
5-sobna hiša, zaprta veranda spredaj, plinski furnez, velika lepa kuhinja, dvojna garaža, lot precej velik, blizu cerkve sv. Kristine. Vprašajte za Mr. Milner.
BETTY HANSEN REALTY
819 E. 185 St. IV 6-2130
(141)

V najem
Tri na novo dekorirane sobe se oddajo blizu Sv. Vida dvema odraslima. Vprašajte na 1176 E. 61 St., spodaj, spredaj. $38.00.
(MWF)

Zastonj stanovanje
v 4-sobni hiši z gorkoto, elektriko in telefonom in mala plača v zameno za čiščenje malega urada in za čuvaja. — Kličite MU 1-4787 ali po 4:30 uri MU-1-3877. (m.w.f.)

POPRAVLJAMO
FENDERJE IN OGRODJE
SUPERIOR BODY & PAINT CO.
6605 St. Clair Ave.
EN 1-1633

HANDEL - MAZZETTI:

Junakinja iz Štajra

"Iz sovraštva sem jo poslal na sramotni oder, ker je sramotila in ogrožala moje delo. Iz sovraštva sem dal obesiti Zelerja in sem dal proti vam papežnikom postave, vam v zasmeh, ker je bila moja volja iztrebiti vas in zatreti vašo Cerkev. Iz sovraštva sem vam ponovno pred cesarjem odrekel cerkev, toda tale mož, ki stoji pred vami v svoji krvi, vam je proti meni in vkljub moji jezi priboril eno cerkev." Spodaj na trgu in zgoraj v dvorani je rastlo govorjenje in šepetanje, papežniki so se med seboj spogledovali, pa gorje, noben meč se noče prikazati, pač pa je nekdo zaklical: "Sodbe hočemo!" Toda Hendel je dalje govoril in je podžigal svoj srd, očetovska duša pa se je utapljala v boli za sina. Ta je molče stal pred njim in je gledal samo na mrtve deklico. In Hendel je zavpil: "Štajerci! Papežniki! — Vašo Štefano, ki jo je ljubil, sem tako dolgo pri njem grdil in črnil, dokler mu nisem s svojim sovraštvom zastrupil nedolžnega srca, bodalo, ki ga je dvignila njegova lepa in plemenita roka, sem nabrusil jaz . . . Kje je pravica, povejte vi, papeški možje, ako mora umreti on, ki je bil zapeljan in s silo prignan k umoru, oni drugi pa, ki je kriv njegovega dejanja, ostane brez kazni — papeški možje iz Štajra, njegovo je bilo dejanje, toda moja je bila volja."

Prekinil je in se je oziral okoli po dvorani. Nihče se ne gane, niti od svetovalcev niti od papežnikov. Nihče ne plane z ognjenimi očmi iz katoliške križarske vojske in mu ne zakliče; Hendel, ki si pogubil nas, Štajer in svojega fanta, sedaj umri! . . . O ta grozna tihota, o ta strašni mir in red, ki vlada v tej množici! Kakor črn pajčolan se mu ovija okoli glave in mu podira ter hromi srce. Zaman je izival jezo ljudstva . . . ni tu zanj niti pesti niti meča toda za njegovo dete je meč tu, on sam ga drži in ga mu ne prihranijo.

V črnih in krvavih oblakih, ki mu vstajajo pred očmi, je videl sina obrniti se proti njemu in je kakor iz daljave slišal njegov glas, oj ta dragi in ljubljeni glas, ki bo kmalu utihnil za večno: "Oče!" Mine mu vid, ker sedaj mu je prvič rekel "oče," odkar so mu ga predali. "Ne gubi besedi zaradi mene, nisem vreden. Tudi moja volja je bila nihče me ni silil k takemu sramotnemu dejanju. Nisem otrok, ampak mož! Ti je nisi poznal, zato si verjel slabi reči o njej, jaz pa sem jo poznal in ljubil, nikdar bi ne bil smel slabega verjeti in je umoriti."

Takoj se je oglasilo več svetovalcev:

"Res je, tako je. Imel je prosto voljo. Vi niste verovali v Štefanino nedolžnost, gospod Hendel, eden verjame, drugi zopet ne, to pa še vendar ni bil vzrok za fanta, naj gre in jo umori.'"

In zopet, o grenka, najtežja ura življenja, ki ga je s ponosom, častjo in v skrbeh že petdeset let živel Hendel, skoraj obenem so rekli Tan, Rajnhart in Holcmiler: "Gospod, vedno ste bili nesvarni, čeprav strogi, niti papežniki tega ne morejo tajiti, toda ta fant tukaj-le je nam vsem, posebno pa vam, svojemu plemenitemu očetu napravil veliko žalost in je po vsej pravici zaslužil kazen, zato vas prosimo, gospod, obsodite ga, in sicer po postavi, ki je vsikdar veljala v Štajru: na izgubo desne roke in glave."

"Papežniki," je s potemnjenimi očmi in zlomljenim glasom govoril Hendel dalje: "Ako bi ne bilo njega, bi še danes na vislicah visel vaš Zeler, čigar žena bo danes ali jutri po moji krivdi umrla v blaznosti. Moj sin je od mene prejel zasmeh in sramoto, ker me je prosil za Zelerjevo življenje, in moj sin je klečal pred menoj, da naj dovolim Zelerjev pogreb."

Tudi sedaj je še vse tiho.

O dan, o dan.

O da bi se bilo na Dunaju zgodilo, kar je hotel Adler, o da bi mu bil cesar na dvorišču vpričo vsega cesarstva dal odsekati glavo.

Toda zapisano je v knjigi življenja: na najljubšem, kar ima, mora biti Hendel kaznovan, zato so se ga izogibale strela, kuga in meč.

Trudno je Hendel dvignil meč, roka mu je bila kakor mrtva, in meč je bil težak kakor nebo in zemlja, moral je obsoditi svojega lastnega otroka.

"Henrik Hendel, ker si umoril Štefano Švertner" — bilo je, kakor bi z grozno besedo, ki jo je govoril, iz svojih orjaških sopihajočih prsi bruhal svojo dušo, svojo srčno kri: "moraš pretrpeti smrt, kakor je določeno v postavi, in sicer, ker je razglašen nagli sod . . ." prekinil je, dvorana se je okoli vrtela; li ne kleči Štefana v svoji borni oblekci poleg bledega, krvavečega morilca, prav tako, kakor takrat, ko jo je obsodil na sramotni oder? Se li ne reže za njim črni mrtvaški obrazi Zelerjev in njegovih tovarišev?

". . . boš tri ure posihmal pretrpel smrt, in sicer pod mečem, kakor veli postava, da se ti najprej odseka glava in od mrtvega trupla . . . desna roka."

Hripav glas je zavpil:

"Ne, gospod, najprej roka, tako stoji v postavi."

Hendel je v strašnem srdu po konci skočil in je škripajoč od bolečine zakričal: "Od mrtvega telesa, jaz hočem tako, to je moja postava. Moje telo je, ki ga predajem smrti, svojo lastno kri prelivam, toda mučiti ga ne pustim." — Odložil je meč.

Henrik je mrtvaškobled, toda moško po konci se držeč poslušal sodbo, samo pri zadnjih besedah je zadrhtel. Umreti hoče, mora, ves svet mu je grob, ker je Štefana mrtva. Toda roko odsekati od telesa . . . kakor malopridnežu. Toda mora tako biti, ker ta prokleta roka je sladki Štefani zadala smrt. Prav ima, kdor je zaklical: od živega telesa.

Skozi vrste svetovalcev je šinilo kratko, živahno mrmranje, videlo se je, da so olajšana vsa srca. Najstarejši svetovalec Tan je stopil naprej in je rekel sodniku: "Gospod, hvala vam, ves Štajer vam je hvaležen, to je vaš največji čin."

Toda sodnik, ki je sedel na svojem stolu liki okamenela bolečina, mu je dal znamenje, naj molči. V spoštovanju pred bolečino je obmolknila vsa dvorana.

Možje z rožnimi venci so počasi in šumoma stopali naprej. Hendel jim je sledil s steklenimi pogledi, potem je še enkrat potlačil bol, ki mu je trgala srce, in je s hropečo sapo, z raztrganim glasom rekel staremu stotniku:

"Gifin, . . . peljite ga za tri ure v mestno ječo."

Spoštljivo je starec povesil meč.

"Henrik!" S trudom je izgovoril Hendel najdražje mu ime, in bilo mu je, kakor da mora sedaj smrti predano telo svojega sina objeti in da mora pritisniti na svoje srce bledo, povešeno glavo, ubogo glavo, ki jo je izročil rablju in njegovim pomagačem.

"Henrik, imaš li še kakšno željo — bi rad še z kom govoril — z materjo ali s kom drugim od naših, želiš našega luteranskega duhovnika?"

Sin ga je proseče pogledal s temnimi zmešanimi očmi, iz katerih je poleg neizmerne bolesti sijala neka čudovita luč, ki pa ni več iz tega sveta:

"Pustite me v miru! Nikogar več videti, tudi luteranskega duhovnika nočem, zakaj ne, vam tukaj ne morem razodeti . . ."

In njegovo oko, iz katerega se je že odsvitala večnost, je iskalo s cvetjem ovenčanega mrliča, ki je še pred oknom plaval nad ogromno naraslimi množicami, toda sedaj se je začela krsta premikati naprej, pajčolan je zavihral okoli krste, menihov križ se je zgibal . . . in liki v gorah razsajajoči vihar je zopet zabučala molitev: "Ki te je, Devica, v nebesih kronal." Med ljudstvom se je obče razvedelo in široko razglasilo: glavo in roko. In sedaj so mučenico, katere kri je po pravici morala biti maščevana, nesli naprej na njenem zadnjem potu.

Henrik je srepo z lesketajočimi se očmi gledal za krsto, nedopovedljiva zadnja bol mu je prebadala srce: stran jo nesejo, nikoli več je ne bo videl.

Z desno roko je v slovo zamahal proti tihi spavačici.

Rablji pa so ga na stotnikov mig že prijeli za roke, stari stotnik je rekel: "V mestno ječo, kakor je ukazal častivredni gospod sodnik." Sodniku pa je rekel stotnik: "Gospod dovolite, da po treh urah jaz in Rajnhart vse sama mesto vas opraviva v Štajerdorfu na morišču. Uslišite našo prošnjo, pa med tem časom ostanite doma pri vaši gospe. Danes ste si sicer že pridobili veliko zmago, toda, kar je čez človeško moč, tega nihče ne zmore."

Hendelnov ugasli pogled je sem ter tja begal med sinom, ki je stopal proti izhodu iz dvorane, ter med krsto, ki se je v modrem jutranjem svitu visoko nad cesto zibala v zraku. Dvignil je roko, na kateri so se napele modre žile; mogočni srebrni meč mu je s silnim žvenketom iz rok padel na tla. 'Zmaga!" je hripavo rekel, v najsrditejši bolesti je šklepetal z zobmi, "haha, moja da je zmaga?" Oropan svojega kraljestva, svoje moči in svojega otroka je zasopihal s krvavo se penečimi ustnicami: "Ona tam-le . . . Štefana . . . je zmagala . . ."

Potem se je zopet ojunačil, še enkrat se je premagal z zadnjo silo svoje volje ter se je ozrl okoli — sina pa ni videl nič več.

"Tan," je na videz miren prekinil molk, "kaj mi je še storiti . . . danes? S kapelice sv. Marjete pada —" In ni mogel naprej govoriti.

(Dalje prihodnjič.)

—o—

Hranite denar za deževne dneve - kupujte U. S. Savings bonde!

MAPLE HEIGHTS POULTRY & CATERING

17330 Broadway Maple Heights

Naznanjamo, da bomo odslej nudili kompletno postrežbo (catering service) za svatbe, bankete, obletnice in druge družabne prireditve. Za prvovrstno postrežbo prevzamemo popolno odgovornost. Na razpolago vseh vrst perutnina. Se priporočamo:

ANDY HOCEVAR in SINOVI

Tel.: v trgovini MO 3-7733 — na domu MO 2-2912

GRDINA POGREBNI ZAVOD

1053 East 62 St. . . . 17002 Lakeshore Blvd

Pokličite podnevi ali ponoči

HEnderson 1-2088 KEnmore 1-6300

Moderno podjetje — Zmerne cene

V blag spomin

DVAJSETE OBLETNICE SMRTI NAŠE LJUBE MATERE

Frances Rupnick

ki nas je zapustila 20. julija 1940

Mama naša, mama mila,
več ne čuje Vaš se glas,
dvajset let je že minilo,
odkar ste zapustili nas.

Snivajte le sanje sladke,
v zemlji tuji, v Bogu tam,
da se vidimo v nebesih,
izprosite milost nam.

Žalujoči ostali:

JOSEPH, LOUIS, sinova
STEPHANIE MESOJEDEC, in
GABRIELLA GIROD, hčerke

Cleveland, Ohio, 20. julija 1960.

1930 1952

V BLAG SPOMIN
OSME OBLETNICE SMRTI NAŠEGA LJUBLJENEGA SINA IN DRAGEGA BRATA

JOŽETA CERAR

ki je preminul v cvetju mladosti dne 20. julija 1952

V grobu osem let počivaš, pri Bogu rajsko srečo vživaš; pozabili pa ne bomo Te, z željo, da pri Bogu snidemo se.

Tvoji žalujoči:

FRANČIŠKA CERAR, mati; BRATJE in SESTRE

Cleveland, Ohio, 20. julija 1960.

A. BROFMAN'S DEPT. STORE

6806 St. Clair Avenue Cleveland 3, Ohio

Velika čistilna RAZPRODAJA

ŽENSKE PRALNE OBLEKE nezaporednih mer, vrednost do 3.98, sedaj 1.00

VSE ŽENSKE BOMBAŽASTE IN BOLJŠE OBLEKE, na razprodaji 20% ceneje od reg. cene

VSA ŽENSKA IN DEKLIŠKA KRILA IN BLUZE 20% ceneje od reg. cene

VSE DEKLIŠKE BOMBAŽASTE IN NYLON OBLEKE 20% ceneje od reg. cene

NALOŽEK DEKLIŠKIH OBLEK, vrednost do 3.98 1.49

DAMSKE KRATKE, JAMAICA IN DOKOLENSKE HLAČE 20% ceneje od reg. cene

VSE DEKLIŠKE KRATKE HLAČE, JAMAICA IN DOKOLENKE 20% ceneje od reg. cene

VELIKO DEKLIŠKIH DVODELNIH GARNITUR, reg. $2.98, razprodajna cena 1.00

VSE NYLON KOMBINEŽE IN SPODNJA KRILA 20% ceneje od reg. cene

DAMSKE NYLON NOGAVICE — na razprodaji, par 59c 1.69 — 3 pare,

VELIKO MOŠKIH POLETNIH ŠPORTNIH SRAJC, na razprodaji 1.79 vsaka, ali 2 za 3.00

BOLJŠE MOŠKE ŠPORTNE SRAJCE 20% ceneje od reg. cene

MOŠKI ŠPORTNI JOPIČI 20% ceneje od reg. cene

MOŠKE HLAČE, NEKOLIKO OBLEDENE, vredni do $6.98 1.49

VSE DEŠKE SRAJCE S KRATKIMI ROKAVI 20% ceneje od reg. cene

VSE MOŠKE IN DEŠKE KOPALNE HLAČKE 20% ceneje od reg. cene

Razprodaja se prične v četrtek, 21. julija ob 9. uri dopoldne

MI DAJEMO IN ZAMENJAVAMO EAGLE ZNAMKE — DVOJNE OB TORKIH!

V HARMONIJI — Robert Merrill in Linda Koneferl obiskujeta isto višjo šolo v Rochesterju, N. Y., in igrata pri isti godbi. Na sliki ju vidimo, ko korakata z roko v roki k nastopu.

PA ŽIDAN PARAZOL — Pri nas so sončniki (parazoli) prišli iz rabe že davno, v Italiji pa se še vedno branijo z njimi prehudega sonca. Na sliki vidimo dekleta v Rimu z malim sončnikom, ki je baje postal že nova moda.

CHICAGO, ILL. **CHICAGO, ILL.**

HELP WANTED MALE

ENGINEER

WIRE AND CABLE MANUFACTURER SEEKS GRADUATE ELECTRICAL ENGINEER

Prefer minimum of 3 years in design of electrical or electro-mechanical products. Interesting and varied work in design development, cost analysis, customer contact, Vendor contact, coordination with manufacturing and Sales, willingness to assume responsibility, opportunity for growth. Must be Willing to relocate!

Please send detailed Resume and Salary desired to Mr. W. Baer, Personnel Director

ELECTRIC AUTOLITE CO.

Port Huron, Michigan

Mark Replies Confidential

(140)